

**CURTEA DE APEL
CAHUL**

**АПЕЛЛЯЦИОННАЯ
ПАЛАТА КАХУЛ**

Republica Moldova, MD-3909, or. Cahul,
str. Ștefan cel Mare, 30
tel. (299) 2 – 55 – 85, tel./fax. (299) 3-26-72
cach@justice.md

Республика Молдова, MD-3909, г. Кахул
ул. Штефан чел Маре, 30
тел. (299) 2 – 55 – 85, тел./факс. (299) 3-26-72
cach@justice.md

09.02.23 nr. 448

**Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun.Chișinău, str.Alexandru Lăpușeanu 28**

Prin prezenta, Curtea de Apel Cahul, în baza încheierii de ridicare a excepției de neconstituționalitate din data de 30 ianuarie 2023, vă expediază pentru examinare sesizarea depusă de reprezentantul Procuraturii UTA Găgăuzia, Dumitru Calendari privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.449 Cod de procedură civilă, în cadrul examinării în ordine de revizuire depusă de Serviciul Fiscal de Stat împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 17 aprilie 2018, adoptată în cauza civilă de contencios administrativ cererea de chemare în judecată a Procuraturii UTA Găgăuzia în interesele Ministerului Finanțatelor împotriva Adunării Populare al Găgăuziei, Inspectoratului Fiscal de Stat pe ITA Găgăuzia, SRL„Vitapharm-com”, intervenient accesoriu Comitetul Executiv al Găgăuziei cu privire la anularea actelor administrative, la apelurile declarate de Procuratura UTA Găgăuzia, Ministerul Fnanțelor și IFS pe UTA Găgăuzia împotriva hotărîrii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 22 noiembrie 2016.

- Anexă:**
1. copia încheierii Curții de Apel Cahul din 30.01.2023 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate - pe 17 file.
 2. demersul și sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, depusă de reprezentantul Procuraturii UTA Găgăuzia, Dumitru Calendari - pe 17 file.
 3. copia hotărîrii Judecătoriei Comrat sediul Central din 22 noiembrie 2016 - pe 28 file.
 4. copia deciziei Curții de Apel Cahul di 17 aprilie 2018 - pe 23 file
 5. copia încheierii Curții Supreme de Justiție din 03 octombrie 2018 - pe 7 file.
 6. copia cererii de revizuire pe - 4 file.

Președintele Colegiului judiciar al
Curții de Apel Cahul

Vitalie Movilă

Ex. Svetlana Fateeva

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume/Denumire CALENDARI

2. Prenume DUMITRU

3. Funcția procuror-șef interimar al Procuraturii de Circumscripție Cahul, reprezentant prin procură al procuraturii teritoriale, Procuraturii UTA Găgăuzia, reclamantul pe cauza civilă în interesele Ministerului Finanțelor Republicii Moldova

II – OBIECTUL SESIZĂRII

6. Prezenta sesizare are drept obiect de examinare dispozițiile legale cuprinse în:

- articolul 449 Codul de procedură civilă, prin prisma lipsei temeiului declarării revizuirii – hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile din practica judiciară națională și internațională stabilită;

- art.449 lit.b) Codul de procedură civilă, prin prisma neinclunderii hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile din practica judiciară națională și internațională stabilită, drept circumstanțe sau fapte esențiale pentru declararea revizuirii;

în raport cu prevederile art.20, cooborat cu art.54 și art.114, 119 din Constituția Republicii Moldova.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

7. La Curtea de Apel Cahul se află pe rol cauza civilă în ordine de revizuire, în baza cererii de revizuire depuse de Serviciul Fiscal de Stat împotriva Deciziei Curții de Apel Cahul nr.05-3a-771-07072017 17 aprilie 2018.

7.1. La 03 aprilie 2015 Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia (Gagauz Yeri) a depus cerere de chemare în judecată în interesele Ministerului Finanțelor împotriva Adunării Populare a Găgăuziei, Inspectoratului Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (Gagauz Yeri), SRL "Vitapharm-Com", intervenient accesoriu Comitetul Executiv al Găgăuziei cu privire la contestarea actului administrativ.

7.2. În motivarea acțiunii s-a indicat că, la 16 mai 2012 Adunarea Populară a Găgăuziei a emis hotărârea nr. 407-XLVIII/IV „Cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare SRL „VitaPharm-Com”, prin care ultimei i-a fost acordat regimul facilitat de impozitare pe un termen de 5 ani.

Ulterior, la 10 august 2012 prin hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 423- L/IV „Cu privire la introducerea modificărilor în hotărârea nr. 407-XLVIII/IV „Cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare SRL "VitaPharm-Com", a fost modificată redacția pct. 1 din hotărârea menționată, fiind acordat regim facilitat de impozitare SRL „VitaPharm-Com” pe un termen de 5 ani de la 01 februarie 2013 până la 01 februarie 2018.

De asemenea, a menționat că întru executarea hotărârilor nr. 407-XLVIII/IV și nr. 423-L/IV, la 01 februarie 2013 Inspectoratul Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (Gagauz Yeri) a încheiat cu SRL „VitaPharm-Com” acordul nr. 2 cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare, prin care ultima a fost scutită de la plata impozitelor și taxelor locale a impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător, precum și de la plata taxei pe valoare adăugată.

Reclamantul a considerat că, actele administrative nominalizate sunt nule, deoarece contravin normelor imperative, fiind emise cu încălcarea legii și a competenței.

Astfel, a relatat că reieșind din dispozițiile art. 12 alin. (1) și (2) lit. d) ale Legii cu privire la statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz Yeri) și prevederilor art. 6 alin. (5) lit. a) și b), art. 7 alin. (1) și (2) Cod fiscal, dreptul de a introduce modificări la Codul Fiscal îl deține doar organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova, unicul organ competent de a adopta acte normative în domeniul aplicării înlesnirilor fiscale sub formă de eliberare de la plata impozitelor, ținând exclusiv de competența Parlamentului Republicii Moldova, dar nu a Adunării Populare a Găgăuziei. Prin urmare, a susținut că Adunarea Populară a Găgăuziei nu a fost în drept să adopte careva acte privind scutirea de la plata impozitelor de stat a unor contribuabili în condițiile în care Codul Fiscal nu stabilește posibilitatea autorităților administrației publice locale de a acorda asemenea facilitate, iar în lipsa unei reglementări în legislația națională, Adunarea

Generală a Găgăuziei nu a avut competența de a adopta acte de scutire a unor agenți economici de la achitarea impozitelor.

În așa fel, reclamantul a enunțat că actele administrative au fost emise cu încălcarea normelor imperative ale legii și a competenței, fapt ce atrage după sine consecințe juridice care se exprimă prin neîncasarea în bugetul Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia a defalcărilor de la impozitele de stat, efectuate de Ministerul Finanțelor.

Acțiunea a fost întemeiată în baza prevederilor art. 5, art. 19 din Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008, art. 26 alin. (1) lit. a) și b), art. 29 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, art. 11 lit. c) și d), art. 12, art. 261, 217, 219 și art. 220 alin. (1) Cod civil.

Reclamantul a solicitat în urma concretizării cerințelor, anularea hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 407-XLVIII/IV din 16 mai 2012 „Cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare SRL „VitaPharm-Com”; anularea hotărârii nr. 423- L/IV din 10 august 2012 „Cu privire la introducerea modificărilor în hotărârea nr. 407-XLVIII/IV „Cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare SRL „VitaPharm-Com”; anularea efectelor juridice survenite în rezultatul emiterii actelor administrative; anularea acordului nr. 2 din 01 februarie 2013 încheiat între Inspectoratul Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (Gagauz Yeri) și SRL „VitaPharm-Com” cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare cu recunoașterea nulității absolute din momentul încheierii și anularea efectelor juridice survenite în rezultatul emiterii acordului menționat.

7.3. Prin hotărârea din 22 noiembrie 2016 a Judecătoriei Comrat, acțiunea înaintată de Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia (Gagauz Yeri) în interesele Ministerului Finanțelor cu privire la anularea hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 407-XLVIII/IV din 16 mai 2012 „Cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare SRL „VitaPharm-Com”, anularea hotărârii nr. 423-L/IV din 10 august 2012 „Cu privire la introducerea modificărilor în hotărârea nr. 407-XLVIII/IV „Cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare SRL „VitaPharm-Com” și anularea efectelor juridice survenite în rezultatul emiterii actelor administrative menționate, a fost respinsă ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, iar acțiunea înaintată de Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia (Gagauz Yeri) în interesele Ministerului Finanțelor cu privire la anularea acordului nr.2 din 01 februarie 2013 încheiat între Inspectoratul Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (Gagauz Yeri) și SRL „VitaPharm-Com” cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare cu recunoașterea nulității absolute din momentul încheierii, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

7.4. Prin decizia din 17 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul, au fost admise apelurile declarate de Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Inspectoratul Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia, a fost casată parțial hotărârea din 22

noiembrie 2016 a Judecătorei Comrat în partea respingerii acțiunii ca depusă cu omiterea termenului de prescripție și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre prin care cerințele înaintate de Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia (Gagauz Yeri) în interesele Ministerului Finanțelor cu privire la anularea hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 407-XLVIII/IV din 16 mai 2012 „Cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare SRL „VitaPharm-Com” și anularea hotărârii nr. 423-L/IV din 10 august 2012 „Cu privire la introducerea modificărilor în hotărârea nr. 407-XLVIII/IV „Cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare SRL „VitaPharm-Com”, au fost respinse ca neîntemeiată. În rest, hotărârea a fost menținută.

7.5. Prin încheierea din 03 octombrie 2018 al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție au fost considerate ca inadmisibile recursurile, declarate de către Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia în interesele Ministerului Finanțelor al RM, Direcția generală administrare fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat și Ministerul Finanțelor al RM, respectiv a fost menținută decizia din 17 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul.

7.6. La data de 24 martie 2022 Serviciul Fiscal de Stat a depus la Curtea de Apel Cahul cerere de revizuire împotriva Deciziei Curții de Apel Cahul nr.05-3a-771-07072017 din 17 aprilie 2018, în temeiul art.449 lit.b) Codul de procedură civilă.

7.7. În susținerea cererii de revizuire a fost prezentată decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nr.3ra-658/2021 din 24 decembrie 2021 prin care au fost admise recursurile depuse de Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia și de Serviciul Fiscal de Stat.

Au fost casate integral decizia din 02 martie 2021 a Curții de Apel Comrat și hotărârea din 04 decembrie 2018 a Judecătorei Comrat, sediul Central și a fost emisă o decizie nouă, prin care:

S-a admis acțiunea depusă de Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Serviciului Fiscal de Stat, Adunării Populare a Găgăuziei, Comitetului Executiv al Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia și Societății cu Răspundere Limitată „Marigold” cu privire la contestarea actelor administrative.

A fost anulată hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 290-XXXII/IV din 01 octombrie 2010 „Cu privire la acceptul de acordare a regimului preferențial de impozitare „Marigold” SRL”.

A fost anulat acordul Inspectoratului Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă a Găgăuziei nr. 2 din 11 octombrie 2010 „Cu privire la acordarea regimului preferențial de impozitare SRL „Marigold”.

Au fost anulate consecințele juridice care au survenit în urma adoptării hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 290-XXXII/IV din 01 octombrie 2010 „Cu privire la acceptul de acordare a regimului preferențial de impozitare „Marigold” SRL”, și a Acordului nr. 2 din 11 octombrie 2010 încheiat între Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia și SRL „Marigold” „Privind acordarea regimului preferențial de impozitare”.

Curtea Supremă de Justiție în speță din 24 decembrie 2021, a considerat întemeiat argumentele recurenților că atât instanța de apel, cât și prima instanță au emis hotărârile judecătorești contestate cu aplicarea eronată a normelor de drept material, actele normative ale Găgăuziei contravin Constituției Republicii Moldova și Legii privind statutul juridic special al Găgăuziei, nr.344 din 23.12.1994, art.12 alin.(2) lit.d) și alin.(6); Adunarea Populară a Găgăuziei și Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia au încălcat normele imperative prevzute la art.1 alin.(1),(2),(3), art.3 alin.(2),(3) din Codul fiscal; Codul fiscal nu stabilește posibilitatea administrației publice locale de a acorda facilitate la scutirea de la plata impozitelor de stat a unor contribuabili.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

8. Procedura de examinare a cauzelor în ordine de revizuire este reglementată de Capitolul XXXIX CPC (art. 446-453). Revizuirea este o cale de atac de retractare care presupune redeschiderea procedurilor judiciare în privința unei cauze civile. Aceasta nu presupune rejudecarea cauzei în mod implicit, ci doar ca efect al admiterii cererii de revizuire, ceea ce prezumă existența temeiurilor în acest sens. De altfel, poate avea loc o ingerință asupra securității raportului juridic.

Pot fi supuse revizuirii actele judecătorești de dispoziție, la care, în conformitate cu art. 446 CPC, se referă hotărârile, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești.

Cererea de revizuire poate fi declarată doar în temeiurile expres prevăzute în art. 449 CPC. Lista temeiurilor este exhaustivă și nu poate fi completată. Declararea revizuirii pentru alte temeiuri decât cele prevăzute în această normă duce la respingerea cererii de revizuire ca inadmisibilă.

În cazul în care se invocă temeiul prevăzut de art. 449 lit. b) CPC - au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii, este important ca circumstanțele sau faptele date existente obiectiv pînă la data pronunțării hotărîrii, să fie confirmate prin prezentarea unor probe concludente și pertinente, să aibă importanță esențială pentru justa soluționare a cauzei civile, adică să aibă putere decisivă asupra concluziei (hotărîrii) instanței de judecată, să fie descoperite după ce hotărîrea judecătorească devine irevocabilă.

Circumstanțele nou-descoperite pot fi definite ca totalitatea de fapte juridice (obiect al probației) care duc la apariția, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, care au o importanță esențială pentru soluționarea justă a cauzei civile, totodată, avînd putere decisivă asupra concluziei instanței de judecată, care nu au fost cunoscute revizuentului anterior, dar existau pînă la momentul pronunțării hotărîrii, care să fie descoperite după ce hotărîrea judecătorească a devenit irevocabilă, și dacă revizuentul dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Elemente de fapt, ca modalitate a probării circumstanțelor, vor constitui, în conformitate cu art. 117 alin. (2) CPC, explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, depozițiile martorilor, înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, concluziile experților. În acest sens, se menționează că, potrivit art. 451 alin. (1) CPC, se indică direct temeiul de declarare a revizuirii prevăzut de art. 449 CPC, iar la cererea de revizuire se anexează, în mod obligatori, probele ce le confirmă.

Se relevă faptul că obiect al probației, la examinarea cererilor de revizuire, pot fi circumstanțele importante, atât în sens material, cât și în sens procesual.

8.1. În acest sens a se vedea Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.2 din 15 aprilie 2013 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele de judecată a legislației procedural la examinarea pricinilor civile în ordine de revizuire”.

8.2. Rolul jurisprudenței este foarte importantă și se exprimă prin următoarele.

Prin Hotărârea CtEDO *Vusic vs Croatia din 07 iulie 2010*, în cauza nr.48101/07, pct.44, se precizează că:

44. Indiferent de aceste considerații, Curtea reiterează faptul că unul din aspectele fundamentale ale statului de drept este principiul securității raporturilor juridice, principiu care rezultă implicit în Convenție (a se vedea Beian vs România (nr.1), nr.30658/05, §.39, CEDO 2007 XIII (extrase)).

Deciziile contradictorii pe cauze similar, adoptate de aceeași instanță și care, în plus, constituie instanța de ultimă treaptă de jurisdicție pe cauza respective, ar putea încălca principiul respective, în absența unui mecanism care asigură consistența și astfel, ar putea submina încrederea societății în sistemul judecătoresc (a se vedea, spre exemplu, *vs România (nr.1), nr.30658/05, §.36-39; Tudor Tudor vs România, nr.21911/03, §.29, 24 martie 2009 și Jordan Jordanov și alții vs Bulgaria, nr.23530/02, §.47-53, 02 iulie 2009*), asemenea încredere fiind una din componentele esențiale ale Statului care este un stat de drept. Statele părți au obligația de a-și organiza sistemul judiciar astfel încât să evite adoptarea deciziilor discordante (a se vedea *Vrioni și alții vs Albania, nr.2141/03, §.58, 24 martie 2009*).

Însăși existența a două decizii contradictorii ale instanțelor de judecată, mai ales a Curții Supreme de Justiție este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice. Rolul instanței, mai ales usutabței supreme, este tocmai de a rezolva conflictele de jurisprudență, de a evita divergențele și de a asigura aplicarea uniform a legii.

8.3. În prezenta speță, prin decizia din 17 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul, au fost admise apelurile declarate de Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Inspectoratul Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia, a fost casată parțial hotărârea din 22 noiembrie 2016 a Judecătorei Comrat în partea respingerii acțiunii ca depusă cu omiterea termenului de prescripție și în această parte a fost emisă o nouă hotărâre prin care cerințele înaintate de Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia (Gagauz Yeri) în interesele Ministerului Finanțelor cu privire la anularea hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 407-XLVIII/IV din 16 mai 2012 „Cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare SRL „VitaPharm-Com” și anularea hotărârii nr. 423-L/IV din 10 august 2012 „Cu privire la introducerea modificărilor în hotărârea nr. 407-XLVIII/IV „Cu privire la acordarea regimului facilitat de impozitare SRL „VitaPharm-Com”, au fost respinse ca neîntemeiată. În

rest, hotărârea a fost menținută.

Prin încheierea din **03 octombrie 2018, cauza nr.3ra-1043/18**, al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție au fost considerate ca inadmisibile recursurile, declarate de către Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia în interesele Ministerului Finanțelor al RM, Direcția generală administrare fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat și Ministerul Finanțelor al RM, respectiv a fost menținută decizia din 17 aprilie 2018 a Curții de Apel Cahul.

Iar, prin decizia Colegiului civil, commercial și de contencios administrative lărgit al Curții Supreme de Justiție **nr.3ra-658/2021 din 24 decembrie 2021** prin care au fost admise recursurile depuse de Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia și de Serviciul Fiscal de Stat. Au fost casate integral decizia din 02 martie 2021 a Curții de Apel Comrat și hotărârea din 04 decembrie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Central și a fost emisă o decizie nouă, prin care: S-a admis acțiunea depusă de Procuratura Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Serviciului Fiscal de Stat, Adunării Populare a Găgăuziei, Comitetului Executiv al Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia și Societății cu Răspundere Limitată „Marigold” cu privire la contestarea actelor administrative. A fost anulată hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 290-XXXII/IV din 01 octombrie 2010 „Cu privire la acceptul de acordare a regimului preferențial de impozitare „Marigold” SRL”. A fost anulat acordul Inspectoratului Fiscal de Stat pe Unitatea Teritorială Autonomă a Găgăuziei nr. 2 din 11 octombrie 2010 „Cu privire la acordarea regimului preferențial de impozitare SRL „Marigold”. Au fost anulate consecințele juridice care au survenit în urma adoptării hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 290-XXXII/IV din 01 octombrie 2010 „Cu privire la acceptul de acordare a regimului preferențial de impozitare „Marigold” SRL”, și a Acordului nr. 2 din 11 octombrie 2010 încheiat între Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia și SRL „Marigold” „Privind acordarea regimului preferențial de impozitare”.

8.4. Astfel, prin adoptarea unei noi decizii pe aceeași problemă, în cadrul procedurilor similare, și prin respingerea eficientă, în acest mod a deciziei precedente, fără a face referință la această sau prin argumentare contrariului, instanța supremă poate deveni ea însăși sursa insecurității. În acest mod este încălcat principiul securității raporturilor juridice, inerente articolului 6 §.1 al CEDO.

Mai ales, Hotărârea CtEDO din 27 mai 2010 în cauza nr.13279/05, *Nejdet Şahin și Perihan Şahin vs Turcia*, §.50. aceasta subliniază, de asemenea, faptul că a fost deja sesizată cu litigii care ridică problema divergențelor de jurisprudență în raport cu exigențele articolului 6 § 1 al Convenției (a se vedea, în special, *Zielinskii, Pradal, Gonzalez și alții vs Franța [MC]*, nr.24846/94 și nr.34165/96 pînă la 34173/96, CEDO 1999 VII, *Beian vs România (nr.1)*, nr.30658, CEDO 2007 XIII (extrase, și *Jordan Jordanov și alții vs Bulgaria*, nr.23530/02, 02 iulie 2009).

Divergențele respective constituie rezultatul discrepanțelor în deciziile emise

de judecătoria din instanță, supuse examinării către o instanță supremă, a cărei rol era anume de a rezolva aceste divergențe prin interpretarea ulterioară (*Zielinski, Pradal, Gonzalez și alții vs Franța*, § 59, și *Beian vs România*, §39).

8.5. Potrivit articolul 4 alin. (4) Codul civil, La interpretarea și aplicarea legislației civile se ține cont de nevoia de a promova aplicarea uniformă a dispozițiilor legale, buna-credință, precum și certitudinea juridică.

8.6. Astfel, hotărârea definitivă și irevocabilă pronunțată pe aceeași problemă, în cadrul procedurilor similar, poate fi considerată ca circumstanță sau fapta esențială, temei pentru revizuire, ceea ce nu este în prevăzut expres în prezent în art.449 CPC, precum și hotărârea interpretativă și explicativă a CSJ.

8.7. Articolul 23 alin.(2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile. Exigența accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatar. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*hotărârea CtEDO pe cauza Khlyustov vs Rusia*, 11 iulie 2013, §68). Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, această trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respective, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*hotărârile CtEDO pe cauzele Sissanis vs. România*, 25 ianuarie 2007, §66; *Seychell vs. Malta*, 28 august 2018, §50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr.28 din 23 noiembrie 2015, §61). La elaborarea unui act normative, legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislative pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, i.e. accesibilitatea și previzibilitatea. Totuși, Curtea Europeană a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (*hotărârea CtEDO pe cauza Del Rio Pradavs. Spania [MC]*, 21 octombrie 2013, §92,93). Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a tine pasul cu circumstanțele schimbătoare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mica măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (*hotărârea CtEDO pe cauza Kokkinakis vs. Greece*, 25 mai 1993, §40). Pe de o parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu cerințele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (*hotărârea CtEDO pe cauza Liivik vs. Estonia*, 25 iunie 2009, §96-104).

8.8. Astfel, respectarea Constituției, tratatelor internaționale, inclusiv, Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și a libertăților fundamentale, jurisprudența CtEDO, este primordială în aplicarea legilor. Și mai ales, dacă este vorba despre înfăptuirea justiției și folosirii căilor de atac ordinare/extraordinare prin prisma art.114 și art.119 din Constituția Republicii Moldova, și în interesele Statului.

8.9. În sprijinul sesizării înaintate și în susținerea argumentelor, întemiiem

solicitarea pe următoarele prevederi legale:

1) Prevederile relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) *Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.*

(2) *Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.*

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) *Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.*

Articolul 20 Accesul liber la justiție

(1) *Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.*

(2) *Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.*

Articolul 114

Înfăptuirea justiției

Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

Articolul 119

Folosirea căilor de atac

Împotriva hotărîrilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

2) Jurisprudența Curții Constituționale

Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (Sesizarea nr.55b/2015) :

71. Astfel, excepția de neconstituționalitate reprezintă o acțiune procesuală de apărare, prin care Curtea Constituțională este sesizată asupra neconcordanței cu prevederile Constituției a unor dispoziții legale aplicabile în cauza dedusă instanței de judecată.

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

În sensul articolului 135 alineatul (1) lit.a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, **instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;**

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către **oricare dintre părți** sau reprezentantul acesteia, precum și de către **instanța de judecată din oficiu;**

- **sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale** de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, **limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:**

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

3) Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225 din 30.05.2003

Articolul 2. Legislația procedurală civilă

(1) Procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod.

Articolul 4. Sarcinile procedurii civile

Sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sînt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.

Articolul 6. Modalitățile de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime

Instanța judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime prin somare la executarea unor obligații, prin declararea existenței sau inexistenței unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalități, prevăzute de lege.

Articolul 12¹. Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Articolul 449. Temeiurile declarării revizuirii

Revizuirea se declară în cazul în care:

- a) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu cauza care se judecă;
- b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei;
- c) instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces;
- e) s-a anulat ori s-a modificat hotărârea, sentința sau decizia instanței judecătorești care au servit drept temei pentru emiterea hotărârii sau deciziei a căror revizuire se cere;
- e¹) a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărârea Curții Constituționale rezultă că prin aceasta s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului;
- g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova

a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova;

h) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărîre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărîrii pronunțate de o instanță de judecată națională.

4) Codul civil al Republicii Moldova nr.1107 din 06.06.2002, Republicat în Monitorul Oficial al R.Moldova nr.66-75 din 01.03.2019 art.132, Articolul 4 Legislația civilă

(4) La interpretarea și aplicarea legislației civile se ține cont de nevoia de a promova aplicarea uniformă a dispozițiilor legale, buna-credință, precum și certitudinea juridică.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

9. În baza celor invocate, solicităm Curții Constituționale să declare neconstituționale:

- prevederile art.449 CPC RM în partea ce ține de lipsa prevederii cu privire la temeiul revizuirii - hotărârea judecătorească definitivă și irevocabilă din practica judiciară națională sau internațională stabilită pentru aceeași problemă și în procedură similară;

- art.449 lit.b) Codul de procedură civilă, prin prisma neincluserii hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile din practica judiciară națională și internațională stabilită pentru aceeași problemă și în procedură similară, drept circumstanțe sau fapte esențiale pentru declararea revizuirii.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

10. Anterior Curtea Constituțională nu s-a expus asupra constituționalității dispozițiilor legale criticate prin această sesizare.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

11. Actele se conțin în materialele cauzei civile nr.2-15010390-05-3rh-20062022 pe rol la Curtea de Apel Cahul.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

12. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul mun.Cahul.

Data 10.11.2022

Dumitru CALENDARI

ÎNCHEIERE

30 ianuarie 2023

mun. Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul

Avînd în componența sa:

Președintele colegiului, judecător: **Vitalie Movilă**Judecătorii: **Serghei Pilipenco și Ion Dănăilă**

a examinat, demersul reprezentantului Procuraturii UTA Găgăuzia, Dumitru Calendari, privind *ridicarea excepției de neconstituționalitate* și sesizarea Curții Constituționale, în cauza de contencios administrativ la *cererea de revizuire* depusă de *Serviciul Fiscal de Stat* împotriva *deciziei Curții de Apel Cahul din 17 aprilie 2018*, adoptată în cauza civilă de contencios administrativ la *cererea de chemare în judecată a Procuraturii UTA Găgăuzia în interesele Ministerului Finanțelor împotriva Adunării Populare al Găgăuziei, Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, SRL „Vitapharm-com”*, intervenient accesoriu *Comitetul Executiv al Găgăuziei* cu privire la *anularea actelor administrative*, la apelurile declarate de Procuratura UTA Găgăuzia, Ministerul Finanțelor și IFS pe UTA Găgăuzia, împotriva *hotărârii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 22 noiembrie 2016*.

CONSTATĂ:

1. La data de 03.04.2015, Procuratura UTA Găgăuzia, prin intermediul procurorului Ruslan Caraivan, în interesele Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova a înaintat în instanța de contencios administrativ al Judecătoriei Comrat, *cererea de chemare în judecată împotriva pârâților Adunarea Populară al Găgăuziei, Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia și Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”* cu privire la *anularea actelor administrative* (f.d.1-2 vol. I) potrivit căruia se solicită:

Anularea Hotărârii Adunării Populare al Găgăuziei nr. 407-XLVIII/IV din 13 aprilie 2012 „privind acordul la oferirea regimului preferențial de impozitare în privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, precum și Hotărârii Adunării Populare al Găgăuziei nr. 423-L/IV din 10 august 2012 „privind introducerea modificărilor în Hotărârea nr. 407-XLVIII/IV privind acordul la oferirea regimului preferențial de impozitare în privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com, ca fiind contrare legii și adoptate cu încălcarea competenței, din momentul adoptării lor; anularea consecințelor juridice, survenite în urmă adoptării Hotărârii Adunării Populare al Găgăuziei nr. 407-XLVIII/IV din 13 aprilie 2012 „privind acordul la oferirea regimului preferențial de impozitare în

privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, precum și Hotărârii Adunării Populare al Găgăuziei nr. 423-L/IV din 10 august 2012 „privind introducerea modificărilor în Hotărârea nr. 407-XLVIII/IV privind acordul la oferirea regimului preferențial de impozitare în privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, din ziua adoptării actelor administrative respective; anularea acordului nr. 2 din 01 februarie 2013 „oferirea regimului preferențial de impozitare în privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com” ca nevalabil, fiind contrar normelor imperative și fiind întocmit cu încălcarea competenței, din momentul încheierii acestuia; anularea consecințelor juridice, survenite în urma încheierii acordului nr. 2 din 01 februarie 2013 „oferirea regimului preferențial de impozitare în privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, din momentul încheierii respectivului acord.

2. Prin hotărârea Judecătoriei Comrat, sediul Central din 22 noiembrie 2016 (f.d. 225-238 vol. I), acțiunea de contencios administrativ înaintată de Procuratura UTA Găgăuzia în interesele Ministerului Finanțelor Republicii Moldova, Adunarea Populară al Găgăuziei, Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, privind anularea Hotărârii Adunării Populare al Găgăuziei nr. 407-XLVIII/IV din 13 aprilie 2012 „privind acordul la oferirea regimului preferențial de impozitare în privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, precum și Hotărârii Adunării Populare al Găgăuziei nr. 423-L/IV din 10 august 2012 „privind introducerea modificărilor în Hotărârea nr. 407-XLVIII/IV privind acordul la oferirea regimului preferențial de impozitare în privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com, ca fiind contrare legii și adoptate cu încălcarea competenței, din momentul adoptării lor; anularea consecințelor juridice, survenite în urmă adoptării Hotărârii Adunării Populare al Găgăuziei nr. 407-XLVIII/IV din 13 aprilie 2012 „privind acordul la oferirea regimului preferențial de impozitare în privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, precum și Hotărârii Adunării Populare al Găgăuziei nr. 423-L/IV din 10 august 2012 „privind introducerea modificărilor în Hotărârea nr. 407-XLVIII/IV privind acordul la oferirea regimului preferențial de impozitare în privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, din ziua adoptării actelor administrative respective, a fost respinsă ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție. Totodată, a fost respins capătul de acțiune privind anularea acordului nr. 2 din 01 februarie 2013 „oferirea regimului preferențial de impozitare în privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com” ca nevalabil, fiind contrar normelor imperative și fiind întocmit cu încălcarea competenței, din momentul încheierii acestuia; anularea consecințelor juridice, survenite în urma încheierii acordului nr. 2 din 01 februarie 2013 „oferirea regimului preferențial de impozitare în privința Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, din momentul încheierii respectivului acord, ca fiind neîntemeiată.

3. Prin Decizia Curții de Apel Comrat din 22 februarie 2017 (f.d.47-67 vol. II), au fost respinse apelurile declarate de Procuratura UTA Găgăuzia și Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, ca neîntemeiate, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 22 noiembrie 2016.

4. Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 28 iunie 2017 (f.d.141-155 vol. II);

Au fost admise recursurile declarate de Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, Ministerul Finanțelor și Procuratura UTA Găgăuzia.

A fost casată Decizia Curții de Apel Comrat din 22 februarie 2017, în cauza civilă de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată a Procuraturii UTA Găgăuzia în interesele Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, împotriva Adunării Populare al Găgăuziei, Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, intervenient accesoriu Comitetul Executiv al Găgăuziei cu privire la anularea actelor administrative, la apelurile declarate de Procuratura UTA Găgăuzia, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, împotriva hotărârii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 22 noiembrie 2016, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Cahul.

5. Prin decizia Curții de Apel Cahul din 17 aprilie 2018 (f.d.249-260 vol. II):

S-au admis, apelurile declarate de Procuratura UTA Găgăuzia, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia.

S-a casat parțial, hotărârea Judecătoriei Comrat din 22 noiembrie 2016 în partea soluționării pretenției Procuraturii UTA Găgăuzia în interesele Ministerului Finanțelor, împotriva Adunării Populare a Găgăuziei, Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia și Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, cu privire la anularea Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 407 din 16 mai 2012 și Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 423 din 10 august 2012, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, după cum urmează.

S-a respins ca neîntemeiată, acțiunea Procuraturii UTA Găgăuzia în Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, împotriva Adunării Populare al Găgăuziei, Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, intervenient accesoriu Comitetul Executiv al Găgăuziei, pe capătul pretenției cu privire la anularea Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 407 din 16 mai 2012 și Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr. 423 din 10 august 2012 privind acordarea regimului fiscal de facilitare a Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”.

În rest, hotărârea Judecătoriei Comrat din 22 noiembrie 2016, a fost menținută.

6. Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiției din 03 octombrie 2018 (f.d.52-58 vol. III): *recursurile declarate de Procuratura UTA Găgăuzia, Direcția Generală Administrare Fiscală Sud al Serviciului Fiscal de Stat și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, au fost declarate inadmisibile.*

7. La data de 28 martie 2022 Serviciul Fiscal de Stat, prin intermediul directorului adjunct, Gheorghe Radu a depus cerere de revizuire împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 17 aprilie 2018 (f.d.64-67 vol. III) potrivit căruia se solicită:

Examinarea cererii de apel depusă de Serviciul Fiscal de Stat, casarea Deciziei Curții de Apel Cahul din 17 aprilie 2018 și pronunțarea unei noi decizii, prin care cererea de apel depusă de Serviciul Fiscal de Stat, să fie admisă.

În motivarea cererii de revizuire s-a invocat că, la data de 29 decembrie 2021, Serviciul Fiscal de Stat a recepționat Decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 24 decembrie 2021, prin care au fost admise recursurile Procuraturii UTA Găgăuzia și Serviciului Fiscal de Stat, cu casarea Deciziei Curții de Apel Comrat din 02 martie 2021 și a hotărârii Judecătoreiei Comrat, sediul Central din 04 decembrie 2018, cu emiterea unei decizii noi, după cum urmează. A fost admisă acțiunea depusă de Procuratura UTA Găgăuzia împotriva Adunării Populare a Găgăuziei, Serviciului Fiscal de Stat, Comitetului Executiv al Găgăuziei și a fost anulată Hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 290-XXXII/IV din 01 octombrie 2010 cu privire la acceptul de acordare a regimului preferențial de impozitare Societății cu Răspundere Limitată „Marigold”, precum și a fost anulat acordul Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia nr. 2 din 11 octombrie 2020, cu privire la acordarea regimului preferențial de impozitare Societății cu Răspundere Limitată „Marigold”, precum și consecințele juridice întocmirii actelor administrative sus menționate.

În decizia adoptată, Curtea Supremă de Justiție a constatat că, prima instanță și instanța de apel la judecarea cauzei au aplicat eronat normele de drept material, după cum urmează.

Instanța de recurs a constatat că, Adunarea Populară a Găgăuziei și Inspectoratul Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, au adoptat acte administrative care contravin prevederilor Codului fiscal și depășesc limitele acestuia, încălcând normele imperative prevăzute la art. 1, alin. (1), (2), (3) și art. 3, alin. (2), (3) din Codul fiscal.

La fel, s-a constatat că acordarea facilităților fiscale privind impozitele și taxe generale de stat ține de competența exclusivă al Parlamentului Republicii Moldova, și nu a Adunării Populare a Găgăuziei sau Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia. Totodată, a fost constatat că prevederile Codului fiscal nu stabilesc posibilitatea administrației publice locale de a acorda asemenea facilități fiscale.

Respectiv, susține că Decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 24 decembrie 2021, poate servi ca temei pentru revizuirea Deciziei Curții de Apel Cahul din 17 aprilie 2018, întru asigurarea aplicării corecte și uniforme a legislației de către toate instanțele judecătorești.

Totodată, susține că revizuirea Deciziei Curții de Apel Cahul din 17 aprilie 2018 este necesară pentru a corecta erorile materiale, comise de instanțe de judecată.

Or, Serviciul Fiscal de Stat a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoreiei Comrat din 22 noiembrie 2016, invocând dezacordul său cu această hotărâre. În apelul declarat s-a menționat că, potrivit prevederilor imperative a Codului fiscal, impozitele și taxele de stat și locale se stabilesc, se modifică sau se anulează exclusiv prin modificarea și completarea prezentului cod. Unica instituție abilitată să modifice și să completeze legile organica dintre care face parte și Codul fiscal, este Parlamentul Republicii Moldova, în virtutea art. 60, alin. (1) și art. 66 din

Constituția Republicii Moldova, competența căruia nu putea fi însoțită de Adunarea Populară a Găgăuziei.

Consideră că, prevederile art. 13 și 14 din Legea nr. 24-XV/II din 26 decembrie 2000 cu privire la investiții și activitatea de investiții a UTA Găgăuzia, la care a făcut trimitere instanța de apel sunt norme cu caracter general, care urmează să fie aplicate ținând cont de legislația fiscală a Republicii Moldova, inclusiv Codul fiscal ce conține norme cu caracter special și se aplică direct, indiferent de alte norme cu caracter general. Prevederile art. 13 și 14 din Legea nr. 24-XV/II din 26 decembrie 2000 cu privire la investiții și activitatea de investiții a UTA Găgăuzia, contravin Codului fiscal și nu sunt aplicabile în speță, iar Adunarea Populară a Găgăuziei la aplicarea actelor privind scutirea de la plata impozitelor de stat a unor contribuabili, a fost obligată să aplice legea locală ținând cont de legislația fiscală a Republicii Moldova.

Respectiv, Hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 407-XLVIII/IV din 16 mai 2012 privind acordul la oferirea regimului preferențial de impozitare a Societății cu Răspundere Limitată „Vitapharm-com”, precum și Hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei nr. 423-L/IV din 10 august 2012 și acordul nr. 01 februarie 2013 urmează a fi anulate, deoarece contravin normelor imperative, fiind adoptate cu încălcarea legii și a competenței.

În drept, cerere de revizuire a fost întemeiată pe prevederile art. 446, alin. (1), art. 448-452, art. 453, alin. (1), lit. b), art. 385, lit. c) Cod de procedură civilă.

8. La data de 15 septembrie 2022 Procuratura UTA Găgăuzia reprezentată de procurorul Lilia Sîrbu a depus *referință* la cererea de revizuire (f.d.150-151 vol. III) potrivit căruia se solicită:

Admiterea cererii de revizuire depusă de Serviciul Fiscal de Stat, asupra Deciziei Curții de Apel Cahul din 17 aprilie 2018.

9. La data de 16 septembrie 2022, *Adunarea Populară a Găgăuziei* a depus *referință* asupra cererii de revizuire depusă de Serviciul Fiscal de Stat, solicitând respingerea acesteia ca inadmisibilă.

10. La data de 10 noiembrie 2022, *reprezentantul Procuraturii UTA Găgăuzia, Dumitru Calendari* a depus demers privind *ridicarea excepției de neconstituționalitate* (f/d 193-194 vol. III), prin care a solicitat:

Admiterea demersului.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale cu sesizarea anexată, cu obiect de examinare a dispozițiilor legale cuprinse în art. 449 și art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă.

În motivarea demersului s-a invocat că, cererea de revizuire a Deciziei Curții de Apel Cahul din 17 aprilie 2018 depusă de Serviciul Fiscal de Stat, se întemeiază pe prevederile art. 449 lit. b) din Cod de procedură civilă, fiind motivată prin faptul existenței Deciziei Curții Supreme de Justiție din 24 decembrie 2021 pe dosarul nr. 3ra-658/2021.

Astfel consideră întemeiat de a înainta sesizarea către Curtea Constituțională cu obiect de examinare a dispozițiilor legale cuprinse în art. 449 Cod de procedură civilă, prin prisma lipsei temeiului declarării revizuirii – *hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile din practica judiciară națională și internațională stabilită*

și art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, prin prisma neincluzerii *hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile din practica judiciară națională și internațională stabilită*, drept circumstanțe sau fapte esențiale pentru declararea revizuirii, în raport cu prevederile art. 20, coroborat cu art. 54, art. 114 și art. 119 din Constituția Republicii Moldova.

Menționează că, anterior Curtea Constituțională nu s-a pronunțat asupra constituționalității normelor procedurale menționate.

În drept, demersul a fost întemeiat pe prevederile art. art. 12¹, 452 Cod de procedură civilă.

11. Examinând demersul reprezentantului Procuraturii UTA Găgăuzia, Dumitru Calendari privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, Colegiul judiciar consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 195 Cod administrativ „*procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.*”

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1), (2), (3), (4) Cod de procedură civilă „*în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.*

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) *obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție;*
- b) *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*
- c) *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*
- d) *nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.*

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Dacă nu sânt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.”

Colegiul judiciar verificând respectarea prevederilor art. 12¹ alin. (2) din Cod de procedură civilă, constată că acestea au fost respectate și demersul privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează să fie admis cu sesizarea Curții Constituționale, din următoarele considerente.

Verificând obiectul ridicării excepției de neconstituționalitate, Colegiul judiciar constată că acestea sunt prevederile art. 449 și art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, care reprezintă legea procedurală civilă, și respectiv cad sub incidența legilor prevăzute de art. 135 lit. a) din Constituția Republicii Moldova, asupra cărora Curtea Constituțională poate exercita controlul constituționalității.

În ceea ce privește a doua condiție, Colegiul judiciar constată că ridicarea excepției de neconstituționalitate este solicitată de reprezentantul Procuraturii UTA Găgăuzia, care este parte în prezentul proces și respectiv este titularul dreptului de a solicita ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale.

La fel, Colegiul judiciar constată că, prevederile art. 449 și 449 lit. b) Cod de procedură, care solicită să fie supuse controlului constituționalității urmează să fie aplicate direct la examinarea cererii de revizuire a Deciziei Curții de Apel Cahul din 17 aprilie 2018, depusă de Serviciul Fiscal de Stat. Mai mult ca atât, însuși cerere de revizuire a fost întemeiată în baza prevederilor art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă.

Totodată, verificând practica constantă a Curții Constituționale, Colegiul judiciar constată că, anterior Curtea Constituțională nu s-a expus asupra constituționalității prevederilor art. 449 și 449 lit. b) din Cod de procedură civilă.

Respectiv, Colegiul judiciar consideră că sunt întrunite condițiile din art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă, și demersul reprezentantului Procuraturii UTA Găgăuzia, Dumitru Calendari privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale cu obiect de examinare a dispozițiilor legale cuprinse în art. 449 Cod de procedură civilă, prin prisma lipsei temeiului declarării revizuirii – hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile din practica judiciară națională și internațională stabilită și art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, prin prisma neincluzerii hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile din practica judiciară națională și internațională stabilită, drept circumstanțe sau fapte esențiale pentru declararea revizuirii, în raport cu prevederile art. 20, coroborat cu art. 54, art. 114 și art. 119 din Constituția Republicii Moldova, urmează să fie admis.

În conformitate cu prevederile, *art. art. 12¹ alin. (3), 269-270 Cod de procedură civilă, Colegiul judiciar,*

DISPUNE:

Se admite, demersul reprezentantului Procuraturii UTA Găgăuzia, Dumitru Calendari, privind *ridicarea excepției de neconstituționalitate* și sesizarea Curții Constituționale, în cauza de contencios administrativ la *cererea de revizuire* depusă de *Serviciul Fiscal de Stat* împotriva *deciziei Curții de Apel Cahul din 17 aprilie 2018*, adoptată în cauza civilă de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a *Procuraturii UTA Găgăuzia* în interesele *Ministerului Finanțelor* împotriva *Adunării Populare al Găgăuziei, Inspectoratului Fiscal de Stat pe UTA Găgăuzia, SRL „Vitapharm-com”*, intervenient accesoriu *Comitetul Executiv al Găgăuziei* cu privire la anularea actelor administrative.

Se remite către *Curtea Constituțională* sesizarea reprezentantului Procuraturii UTA Găgăuzia, Dumitru Calendari, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale cu obiect de examinare a dispozițiilor legale cuprinse în *art. 449 Cod de procedură civilă*, prin prisma lipsei temeiului declarării revizuirii – hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile din practica judiciară națională și internațională stabilită și *art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă*, prin prisma neincluserii hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile din practica judiciară națională și internațională stabilită, drept circumstanțe sau fapte esențiale pentru declararea revizuirii, în raport cu prevederile *art. 20*, coroborat cu *art. 54*, *art. 114* și *art. 119* din *Constituția Republicii Moldova*.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele colegiului,
Vitalie Movilă

Judecător
Serghei Pilipenco

Judecător
Ion Dănăilă

¹ Copia corespunde cu originalul:
Președintele colegiului

Vitalie Movilă

